C/2025/3992

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS

(2025. gada 8. jūlijs)

par Maltas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3992)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir noteikti ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi – veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un to īstenošanas uzraudzību. Regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju uz vidēju termiņu apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības 4 vai 5 gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trīs gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Malta savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Malta savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 13. jūlijā. Komisija, ievērojot minētās regulas 19. pantu, novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanību, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 5. oktobrī pieņēma Īstenošanas lēmumu par Lietuvas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2023. gada 9. novembrī to grozīja saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([6]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Malta ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 21. janvārī pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Maltas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([7]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptver laikposmu no 2025. līdz 2028. gadam un atspoguļo fiskālo korekciju, kas sadalīta pa četriem gadiem.

(6) Komisija 2024. gada 26. novembrī pieņēma atzinumu par Maltas 2025. gada budžeta plāna projektu. Tajā pašā dienā Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Malta nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([8]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja un iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu Lētākas enerģijas rīcības

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 5. oktobris) par Maltas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11941/2021; ST 11941/2021 ADD 1).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 14. jūlijs), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 5. oktobris) par Maltas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

([7]) Padomes Ieteikums (2025. gada 21. janvāris), ar ko apstiprina Maltas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/649, 10.2.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj).

([8]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

plānu un tīras rūpniecības kursu, nodrošinot, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir rentabla un konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un veicina izaugsmi. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi pievērsties visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai. Šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem ir vienlīdz liela nozīme, lai novērtētu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu grozītos atveseļošanas un noturības plānus.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver visas galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Maltu. Tajā tika izvērtēts, kā Malta īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā Malta īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Malta. Tajā bija arī novērtēts Maltas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) Padome 2025. gada 21. janvārī ieteica Maltai šādus neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus: 6,0 % 2025. gadā, 5,8 % 2026. gadā, 5,8 % 2027. gadā un 6,1 % 2028. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2023. gadu, proti, 13,8 % 2025. gadā, 20,4 % 2026. gadā, 27,4 % 2027. gadā un 35,1 % 2028. gadā. 2025.–2028. gadā šie maksimālie neto izdevumu pieauguma tempi sakrīt ar korektīvajiem pasākumiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 4. punktu, kā Padome ieteikusi 2025. gada 21. janvārī, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju ([9]). Malta 2025. gada 30. aprīlī iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([10]) par veiktajām darbībām, reaģējot uz Padomes 2025. gada 21. janvāra ieteikumu, nolūkā novērst pārmērīga budžeta deficīta situāciju, un par tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Maltas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti iedarbināt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu. Eiropadome 2025. gada 6. marta sanāksmē atzinīgi novērtēja šo priekšlikumu, neskarot dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas specifiku, un saskaņā ar Līgumiem ņem vērā visu dalībvalstu drošības un aizsardzības intereses.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem ([11]) Maltas vispārējās valdības budžeta deficīts no 4,7 % no IKP 2023. gadā samazinājās līdz 3,7 % 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 47,9 % no IKP 2023. gada beigās saruka līdz 47,4 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieauguma

([9]) Padomes Ieteikums par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu Maltā, ST 5036/25.
([10]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejami: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.
([11]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2025.

tempam 13,9 % apmērā 2024. gadā. 2025. gada progresa ziņojumā Malta lēš, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā ir 14,3 %. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ([12]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā bija ekspansīva, proti, 1,2 % no IKP.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Maltas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzams, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 4,0 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 2,3 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 4,1 % un 2026. gadā par 4,0 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā plānota 2,2 % apmērā un 2026. gadā – 2,1 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā samazināsies līdz 3,3 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gada beigām palielināsies līdz 48,4 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam - 0,1 % apmērā 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 3,2 % no IKP. Deficīta samazinājums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo citu kapitālizdevumu samazinājumu, jo beidzas izmaksas, kas saistītas ar valsts aviokompāniju. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 0,8 % apmērā 2025. gadā. Šīs neto izdevumu pieauguma prognozes, kas ir lielākas nekā gada progresa ziņojumā, ir saistītas ar atšķirīgām prognozēm par valsts līdzfinansējumu ES programmām un citiem kapitālizdevumiem. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā ir prognozēta ierobežojoša, proti, 1,9 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 47,6 %.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru apmērs atbilst 0,2 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,3 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dod iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Maltas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Maltā 2021. gadā bija 0,5 % no IKP, 2022. gadā – 0,5 % no IKP un 2023. gadā – 0,4 % no IKP ([13]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi aizsardzības izdevumi tiek prognozēti 0,4 % apmērā no IKP gan 2024., gan 2025. gadā. Tas atbilst samazinājumam par 0,1 procentpunktu no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi neto izdevumi Maltā pieaugs par 0,8 % 2025. gadā un par 14,9 % kumulatīvi 2024. un 2025. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka Maltas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā būs mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas noteikts koriģējošajā virzībā. Aplūkojot kopā 2024. un 2025. gadu, tiek prognozēts, ka arī neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas atbilst novirzei ([14]) 0,2 % apmērā no IKP. Prognozētā kumulatīvā novirze nepārsniedz kumulatīvās novirzes robežvērtību 0,6 % apmērā no IKP, kuru pārsniedzot, rastos spēcīgas bažas par rīcības neefektivitāti. Līdz ar to pārmērīgā budžeta deficīta novēršanas procedūra Maltā tiek uz laiku atlikta. Tajā pašā laikā Malta tiek aicināta būt gatava veikt turpmākus pasākumus, lai panāktu atbilstību koriģējošajai virzībai. Pilnīgāks novērtējums tiks veikts, kad būs pieejami izpildes dati.

(19) Turklāt Padome ieteica Maltai izbeigt ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus pirms 2024./2025. gada ziemas. Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi enerģētikas atbalsta pasākumu prognozētās neto budžeta izmaksas ([15]) tiek lēstas 1,1 % no IKP 2024. gadā un 1,0 %, 2025. gadā. Konkrētāk, joprojām būs spēkā netiešo nodokļu samazinājumi enerģijas patēriņam un subsīdijas enerģijas ražošanai, lai kompensētu importētās elektroenerģijas cenu pieaugumu. Ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi netika izbeigti pirms 2024./2025. gada ziemas. Tas neatbilst Padomes ieteiktajam.

([12]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu mērījums. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([13]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

([14]) No 2026. gada šie skaitļi parādīsies kontroles kontā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.

([15]) Tās atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

(20) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par periodu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā būs 2,8 % no IKP. Vispārējās valdības bilances samazinājums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo turpmāku subsīdiju samazinājumu. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 5,3 % 2026. gadā. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā samazināsies par 0,8 % no IKP. Komisija prognozē, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 47,3 %.

Galvenie politikas uzdevumi

(21) Viens no priekšnoteikumiem nodokļu sistēmu efektivitātes un taisnīguma uzlabošanai ir agresīvas nodokļu plānošanas apkarošana. Ņemot vērā agresīvas nodokļu plānošanas stratēģiju plašāku ietekmi dalībvalstīs, ārkārtīgi svarīga ir visu dalībvalstu koordinēta rīcība, lai papildinātu ES tiesību aktus, izmantojot valstu politiku. Malta ir veikusi pasākumus, lai novērstu agresīvas nodokļu plānošanas praksi, īstenojot iepriekš saskaņotas starptautiskas un Eiropas iniciatīvas un veicot atveseļošanas un noturības plānā paredzētās reformas, piemēram, ieviešot tiesību aktus par transfertcenu noteikšanu, kas stājās spēkā 2024. gada janvārī. Tomēr tik ilgi, kamēr Malta nepiemēro nodokļa ieturējumu vai līdzvērtīgus aizsardzības pasākumus par procentu, dividenžu un autoratlīdzību maksājumiem, ko Maltā reģistrēti uzņēmumi veic nulles un zemu nodokļu jurisdikcijām (t. i., jebkurai jurisdikcijai, kuras tiesību aktos noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ir zemāka par 9 %, kas ir zemākā tiesību aktos noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme Eiropas Savienībā), lai nodrošinātu to, ka uzņēmumi nevar novirzīt savu peļņu, kas nav aplikta ar nodokli, uz trešām valstīm, joprojām pastāv augsts nodokļu dubultās neuzlikšanas risks attiecībā uz šo peļņu. Turklāt attieksme pret Maltā reģistrētiem uzņēmumiem, kuru domicils nav Maltā, joprojām rada nodokļu dubultas neuzlikšanas risku gan uzņēmumiem, gan privātpersonām.

(22) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tās palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Maltas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(23) Maltā ir paātrinājusies kohēzijas politikas programmas īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF). Ir svarīgi arī turpmāk censties nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Malta jau veic pasākumus saskaņā ar tās kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Tajā pašā laikā Malta joprojām saskaras ar problēmām, t. sk. tām, kas saistītas ar prasmju trūkumu un neatbilstību, enerģētikas pārkārtošanas paātrināšanu, ūdensapgādes drošības un ūdens ilgtspējīgas apsaimniekošanas nodrošināšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu Maltai kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskata ietvaros ir jāpārskata katra programma, cita starpā ņemot vērā 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([16]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu tiek pagarināts un ir pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

([16]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 – (COM(2025) 123 final).

(24) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* līdzekļus novirza, izmantojot 11 pašreizējos ES fondus. Dalībvalstis arī var piedalīties programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Malta varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju, to vidū tīru un resursefektīvu tehnoloģiju, izstrādi vai ražošanu.

(25) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citos ES fondos, Maltai būtu efektīvi jāpievēršas pārējām problēmām, kas saistītas ar agresīvu nodokļu plānošanu, izglītību un prasmēm, enerģētiku un dekarbonizāciju, autotransportu, pētniecību un inovācijām.

(26) Inovācijas rezultātu uzlabošana Maltai ir ļoti svarīga, lai saglabātu tās ražīguma pieaugumu un pārietu uz noturīgāku, uz zināšanām balstītu ekonomiku. Maltas kopējie pētniecības un izstrādes izdevumi procentuālā izteiksmē no IKP ir otri zemākie ES (0,64 % no IKP 2023. gadā salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju – 2,24 %) un pēdējā desmitgadē ir samazinājušies. Tas attiecas gan uz publiskiem, gan privātiem pētniecības un izstrādes izdevumiem. Publiskās investīcijas pētniecībā un izstrādē procentos no IKP ir mazākas nekā pirms 10 gadiem un ievērojami zemākas par ES vidējo rādītāju (0,27 % no IKP 2023. gadā salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 0,72 %). Līdzīga situācija ir attiecībā uz privātiem ieguldījumiem pētniecībā un izstrādē (0,37 % no IKP salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 1,49 %). Investīciju trūkums ietekmē publiskās pētniecības sistēmas izcilību un inovācijas rezultātus. Maltai būtu izdevīgi veicināt gan valsts, gan privātos ieguldījumus pētniecībā un izstrādē, it īpaši īstenojot mērķtiecīgus nodokļu atvieglojumus.

(27) Malta joprojām saskaras ar problēmām zaļās ekonomikas izaugsmes panākšanā, kas nozīmē, ka ekonomikas attīstība ir jālīdzsvaro ar vides ilgtspējas aspektiem. Valsts zaļo pārkārtošanos kavē tas, ka fosilajam kurināmajam ir dominējoša loma Maltas energosistēmā. Maltā ir ievērojamas fosilā kurināmā subsīdijas, kuras nav plānots izbeigt pirms 2030. gada. Konkrētāk, fosilā kurināmā subsīdijas, kuras mērķtiecīgi nerisina ne enerģētiskās nabadzības, ne reālās enerģētiskās drošības problēmas, kavē elektrifikāciju un nav būtiskas rūpniecības konkurētspējas nodrošināšanai, varētu uzskatīt par prioritāti, kas pakāpeniski jāizbeidz. Maltā fosilā kurināmā subsīdijas, piemēram, pastāvīgais atbalsts uzņēmumam *Enemalta*, subsīdijas naftas produktiem, jo īpaši benzīnam vai dīzeļdegvielai, un akcīzes nodokļu samazināšana benzīnam un dīzeļdegvielai, ir ekonomiski neefektīvas un attur no atjaunīgo energoresursu izmantošanas un saimnieciskās darbības dekarbonizācijas. Turklāt tās rada budžeta slogu Maltas publiskajām finansēm. Papildus tam no atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā Maltā 2023. gadā bija tikai 15 %, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem Eiropas Savienībā. Lai gan gandrīz visa uzstādītā atjaunīgās enerģijas jauda ir sauszemes saules enerģija, Maltai ir ievērojams potenciāls paplašināt atjaunīgo energoresursu struktūru, izmantojot liela mēroga atkrastes vēja un saules enerģijas projektus. Maltas spēja izvērst atjaunīgos energoresursus un uzlabot savu energoapgādes drošību ir atkarīga arī no tā, vai tiks panākts labs progress otrā elektroenerģijas starpsavienotāja būvniecībā ar Itāliju – ar galveno atbalstu no ES kohēzijas politikas 2021.–2027. gadam – un tiks turpināta iekšzemes elektroenerģijas tīkla nostiprināšana un modernizācija, cita starpā padarot to elastīgāku. Turklāt, lai gan tiek īstenoti atsevišķi atbalsta pasākumi energoefektivitātes veicināšanai, kā arī investīcijas publiskā un privātā sektora ēku renovācijā saskaņā ar Maltas atveseļošanas un noturības plānu, enerģijas galapatēriņš dzīvojamās ēkās laikposmā no 2018. līdz 2022. gadam palielinājās par 13,5 %. Malta varētu gūt labumu no turpmākiem pasākumiem, lai veicinātu efektivitātes pieaugumu ēku sektorā, kas arī palīdzētu sasniegt Kopīgo centienu regulā noteikto emisiju samazināšanas mērķi.

(28) Satiksmes sastrēgumu un augsto autotransporta emisiju problēmu risināšanai ir izšķiroša nozīme, lai uzlabotu konkurētspēju un dzīves kvalitāti un atbalstītu neaizsargātās iedzīvotāju grupas Maltā. Kopš 2022. gada oktobra, kad tika paplašināta regulārā sabiedriskā autotransporta pieejamība bez maksas, attiecinot to uz visiem Maltas iedzīvotājiem, regulārais sabiedriskais autotransports tiek izmantots vairāk, taču kopš tā laika arī ir būtiski pieaudzis licencētu vieglo pasažieru automobiļu skaits uz Maltas ceļiem. Transporta nozare ir lielākais siltumnīcefekta gāzu emisiju avots Maltā, uz kuru attiecas Kopīgo centienu regula. Laikposmā no 2005. līdz 2022. gadam autotransporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas palielinājās par 32 %. Tāpēc ir vajadzīgi pasākumi satiksmes sastrēgumu novēršanai, piedāvājot kvalitatīvus kolektīvā autotransporta pakalpojumus, lai samazinātu privāto vieglo automobiļu izmantošanu, un pasākumi, kas attur no privāto vieglo automobiļu izmantošanas. Sabiedriskā autotransporta kvalitātes un efektivitātes palielināšana, piemēram, ieviešot īpašas autobusu braukšanas joslas, un lielākas investīcijas aktīvās mobilitātes infrastruktūrā, t. sk. uzlabotos gājēju celiņos, veicinātu aktīvāku pāreju uz ilgtspējīgākiem transporta veidiem un nodrošinātu cilvēku drošību un labāku dzīves kvalitāti, t. sk. personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām.

(29) Kvalificēta darbaspēka trūkums un prasmju neatbilstība ir šķērslis turpmākai izaugsmei, konkurētspējai un zaļās nu digitālās pārkārtošanās procesam. Brīvo darbvietu rādītājs ir viens no augstākajiem ES, kas cita starpā ietver akūtu

darbaspēka trūkumu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT), mākslas, izklaides un atpūtas, būvniecības nozarē un noteiktās pakalpojumu nozares daļās, kā arī veselības un ilgtermiņa aprūpes speciālistu un skolotāju trūkumu. Turklāt 64 % uzņēmumu uzskata, ka vietējais darbaspēks nav pienācīgi sagatavots pārejai uz oglekļneitralitāti. Lai gan pieaugušo izglītība uzlabojas un atbilst ES vidējam rādītājam, tā joprojām ir krietni zemāka par 2030. gada nacionālo mērķrādītāju, proti, 57,6 %, turklāt augsti izglītoti pieaugušie iesaistās mācībās daudz biežāk nekā pieaugušie ar zemāku izglītības līmeni. Profesionālajā izglītībā un apmācībā (PIA) uzņemto personu skaits joprojām ir daudz zemāks par ES vidējo rādītāju, un vidējās izglītības līmenī 2023. gadā vidēji tikai katrs trešais skolēns bija izvēlējies zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*) jomas, un arī tas ir zemāk par ES vidējo rādītāju. Augstākajā izglītībā STEM jomās uzņemto studentu īpatsvars ir viens no zemākajiem ES, proti, 13,9 %, un tikai 5,1 % – IKT, turklāt attiecībā uz sievietēm rādītāji ir vēl zemāki. Pastāvīgi nepietiekamas pamatprasmes norāda uz sistēmiskiem trūkumiem izglītības sistēmā. Tā kā trūkst pienācīgi kvalificētu pedagogu un mācību prakses un programmas ir neefektīvas, sistēma pietiekami nenodrošina visu bērnu (t. sk. skolēnu ar invaliditāti) vajadzības. Katram trešajam 15 gadus vecam jaunietim trūkst pamatprasmju matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs, un aptuveni pusei 8. klases skolēnu (12–13 gadus veci) trūkst digitālo pamatprasmju. Neraugoties uz uzlabojumiem pēdējos gados, aptuveni katrs desmitais skolēns/students joprojām priekšlaicīgi pamet izglītību vai apmācību, rezultātā palielinot jau tā lielo mazkvalificēto pieaugušo skaitu. Ir būtiski stiprināt izglītības un apmācības kvalitāti un atbilstību darba tirgum, īpaši attiecībā uz studentu pamatprasmēm un skolotāju sākotnējo un tālāko apmācību, kā arī veicināt mazkvalificētu personu iesaistīšanos PIA un pieaugušo izglītībā, lai uzlabotu zemos izglītības rezultātus un samazinātu būtisko prasmju trūkumu un neatbilstību, t. sk. *STEM* un zaļās pārkārtošanās jomā.

(30) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2025. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2025. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Maltu 2., 3., 4. un 5. ieteikums palīdz īstenot pirmo eurozonai adresēto ieteikumu par konkurētspēju, savukārt 4. un 5. ieteikums palīdz īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par noturību, un 1. ieteikums palīdz īstenot 2025. gada ieteikumā izklāstīto trešo eurozonai adresēto ieteikumu par makroekonomisko un finanšu stabilitāti,

AR ŠO IESAKA Maltai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 21. janvārī, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju. Pakāpeniski izbeigt ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus. Lai novērstu atlikušos agresīvas nodokļu plānošanas riskus, ieviest nodokļa ieturējumu par izejošajiem maksājumiem vai līdzvērtīgus aizsardzības pasākumus un grozīt noteikumus par uzņēmumiem, kuru domicils nav Maltā.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, nodrošināt atveseļošanas un noturības plāna, t. sk. *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+, KF) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, tostarp programmas *InvestEU* un Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Veicināt ieguldījumus pētniecībā un inovācijā, t. sk. palielinot publiskos ieguldījumus pētniecībā un izstrādē un stimulējot privātos ieguldījumus pētniecībā un izstrādē, piemēram, ar nodokļu atvieglojumiem pētniecībai un izstrādei.

4. Paātrināt atjaunīgās enerģijas apguvi, veicinot liela mēroga projektu īstenošanu, kā arī neliela mēroga investīcijas tiešā enerģijas ražošanā un patēriņā. Samazināt enerģijas pieprasījumu, uzlabojot ēku energoefektivitāti. Samazināt autotransporta radītās emisijas un novērst satiksmes sastrēgumus, veicinot kvalitatīvu un efektīvu sabiedrisko transportu, palielinot ieguldījumus aktīvās mobilitātes infrastruktūrā un atturot iedzīvotājus no automobiļu izmantošanas. Pakāpeniski atteikties no fosilo kurināmo subsīdijām.

5. Stiprināt izglītības un apmācības kvalitāti un atbilstību darba tirgum, lai novērstu zemos izglītības rezultātus, kā arī ievērojamo prasmju trūkumu un neatbilstību, t. sk. zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas (*STEM*), kā arī zaļās pārkārtošanās jomā, it īpaši uzlabojot studentu pamatprasmes, skolotāju sākotnējo un tālāko apmācību, kā arī veicinot mazkvalificēto darba ņēmēju iesaistīšanos profesionālajā izglītībā un apmācībā un pieaugušo izglītībā. Stiprināt izglītības un apmācības iekļautību.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE